

ลำพัน

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจนะ เพราะมา ๑ ปักข์แล้ว เพราะ ๑ พรรษา เห็นใหม่ ๑ พรรษา ๕๐ วัน ๑ พรรษาลืมไป แป็บเดียวออกพรรษานะ ฉะนั้นนี่เข้ามา ๑ ปักข์ เหลืออีก ๕ ปักข์ ๕ ปักข์ จบ ออกพรรษา

๑ ปักข์เห็นใหม่ แล้ว ๑ ปักข์นี่วันนี้วันอุโบสถ ถ้าวันอุโบสถนะ อุโบสถสังฆกรรม เวลาเราปฏิบัติไปแล้วเขาลงอุโบสถสังฆกรรม สวดปาฏิโมกข์ สวดปาฏิโมกข์คือ คีล ๒๒๗ ของพระ ถ้าพระเป็นอาบัติสิ่งใดตรวจสอบกัน ถ้าตรวจสอบสิ่งใดผิดมันสะกิดเลย นี่สิ่งที่ว่า เราถามเธอครั้งที่ ๑ ถามเธอครั้งที่ ๒ ถามเธอครั้งที่ ๓ นี่ สาธุๆ เห็นใหม่ สิ่งใดตรวจสอบแล้ว ถ้าตรวจสอบอย่างนี้แล้วศีล สมาธิ ปัญญา

ถ้าศีลมันเป็นความปกติ เราทำเราจะไปปฏิบัติ เราทำสมาธิของเรา ถ้าทำสมาธิของเรา ถ้าฝึกหัด เวลาทำสมาธิมันได้สมาธิแล้วให้เกิดปัญญา ถ้าเกิดปัญญา ปัญญาที่มันเป็น กวานามยปัญญา ปัญญาชำระล้าง ชำระล้างความสงสัย นี่นิเวศธรรม

นิเวศธรรม เห็นใหม่ สิ่งที่เกิดนิเวศ เกิดต่างๆ เกิดความลังเลสงสัย เกิดง่วงเหงา หาวนอน เกิดต่างๆ นิเวศมันปิดกั้น ถ้าทำสมาธิขึ้นมาสมาธิก็เพื่อมาชำระล้างสิ่งนี้ ถ้าชำระล้างสิ่งนี้นะ นี่เรามีเป้าหมายใช้ใหม่ ตั้งแต่เราบวชเรามีเป้าหมายของเราว่า เราบวชมาแล้วเราจะประพฤติปฏิบัติ เราปฏิบัติของเรา เราจะเป็นศากยบุตรพุทธชินโรส เราจะมีคุณธรรมในหัวใจของเรา ถ้ามีคุณธรรม นี่คืออะไร คือเป้าหมาย

เป้าหมายคือความฝันอันสูงส่ง เรามีความฝันของเรา เรามีความปรารถนาของเรา มีเป้าหมายของเรา เราจะปฏิบัติของเรา นี่เรามีความฝัน แล้วเราจะต้องทำความฝันให้เป็นความจริง ถ้าทำความฝันให้เป็นความจริง เห็นใหม่ สิ่งที่เป็นความจริง เราจะทำความจริงขึ้นมา ความจริงของใคร ศีลสมาธิธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นความ

จริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติมาเป็นความจริงของท่าน ถ้าเป็นความจริงของท่าน มันยืนยันในใจของท่าน ถ้าเป็นความจริงของท่านมันมีร่องรอยของท่าน มันมีความมั่นคงของท่าน ไม่มีความที่มันจะเอนเอียงไปทางใด โลกจะชักนำไปไม่ได้

คูลี เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเราไม่มีคุณธรรมในหัวใจของเรา เห็นไหม สิ่งใดมานี่ไหลไปตามเขาหมด โลกเป็นใหญ่ๆ โลกมานี่เห็นไหมเราเป็นเหยื่อเลยนะ โฆษบุรุษตายเพราะลาภ ตายเพราะเหยื่อ เราเป็นโฆษบุรุษ เราไม่มีหลักมีเกณฑ์ของเราใช่ไหม เราหวั่นไหวไปกับโลกเขาใช่ไหม เราหวั่นไหวเพราะอะไร เพราะเราไม่มีความจริงในหัวใจ แต่ถ้าเรามีความจริงในหัวใจเราจะหวั่นไหวไปกับใคร เรามีความฝันของเรานะ

ถ้าเรามีความฝันของเรา เราจะล่าความฝัน เราล่าความฝัน เราจะสร้างความฝันให้เป็นความจริง ถ้าความฝันเป็นจริง เห็นไหม นี่คูลี เวลาวันเข้าพรรษา เราอธิษฐานพรรษากัน เราอธิษฐานรูดงค์กัน รูดงค์ใจ เป็นเครื่องขัดเกล้าใจ บั่นทอนมัน บั่นทอนให้กิเลสตัณหาทะยานอยาก ไอ้ความอวดตา อวดกิตมถานุโยค เห็นไหม อวดตา อวดตาตัวตน สิ่งนี้ต่างๆ เราจะบั่นทอนมัน บั่นทอนมัน บั่นทอนด้วยข้อวัตรปฏิบัติใจ รูดงค์วัตรๆ นี่เครื่องขัดเกล้าๆ จะขัดเกล้ากิเลสของเรา ถ้าขัดเกล้ากิเลส เราจะล่าความฝันของเรา เราจะเอาความจริงของเราให้เกิดขึ้นมา

ถ้าเป็นความจริงของเราขึ้นมา ถ้ามีสติขึ้นมามันยับยั้งสิ่งนี้ได้ ถ้ายับยั้งสิ่งนี้ได้แล้ว ยับยั้ง นี่คูลีตำรามันก็เป็นตำรา ศึกษามาก็ศึกษามา เวลามันสงสัยๆ จิตใจของเรานี้ มันเลื่อนลอย มันไม่มีหลักเลย ไม่มีทำอะไรได้เลย ถ้ามีสติขึ้นมา สติมันยับยั้งขึ้นมา ถ้ามีกำลังของเราเรากำหนดพุทธโธของเรานะ เวลาสินค้าที่เขาจะส่งออกนอก เขาต้องมีถิ่นเกิด เห็นไหม เขาต้องทำจากที่ไหน? ทำอย่างไร? มันต้องมีถิ่นกำเนิดของมัน

อันนี้มันเป็นผลของวิญญูะใจ ถิ่นกำเนิดก็เกิดมาจากพ่อแม่ เวลาบวชก็บวชมาจากอุปัชฌาย์ อุปัชฌาย์นี่ตกฟากเลยล่ะ เวลาเท่าไร? ญัตติเมื่อไร? เสร็จเมื่อไร? นี่มันเรื่องโลกๆ ทั้งนั้น พอเรื่องโลกๆ ทั้งนั้น แล้วเราก็คือใคร เห็นไหม เราเป็นพระ ก. ฉายาอย่างนั้น พระ ข. ฉายาอย่างนั้น สิ่งนี้มันถูกต้องตามกฎหมาย ถูกต้องตามธรรมเนียม ถูกต้องตามกฎหมายแล้วจิตของเราล่ะ แล้วตัวตนของเราล่ะ

เรามีพ่อแม่มีแม่นะ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมาที่เรียกร้องหาพ่อหาแม่ เวลาเกิดขึ้นมา พ่อแม่ก็เลี้ยงดูมา เรามีพ่อแม่เราก็คิดถึงพ่อถึงแม่เรา เวลาบวชมาแล้วนี้ ถ้ามีอุปัชฌาย์ อาจารย์ก็คิดถึงอุปัชฌาย์เป็นที่พึ่งของเรา อุปัชฌาย์อาจารย์ก็เป็นอุปัชฌาย์อาจารย์ ท่านก็บอกเราเหมือนพ่อเหมือนแม่

แต่ของเราละ ถ้าเราลำไผ่นะ สิ่งที่เป็นความจริงจริงตามสมมุติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “จริงตามสมมุติ” แต่ความจริงจริงตามสมมุติ สมมุติบัญญัติ พอบัญญัติขึ้นมาที่เป็นศัพท์บัญญัติธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เราศึกษากันอยู่นี้ แล้วเวลาปฏิบัติขึ้นไปสมมุติบัญญัติ แล้วเป็นความจริงละ สิ่งที่เป็นจริง สติ สมาธิ ปัญญา

สติ สมาธิ ปัญญา ความจริงมันเกิดขึ้นมาจากไหน ถ้าความจริง ถ้ามีสติ อ้อ! ถ้ามีสติเท่านั้นแหละ มันทำอะไรความผิดพลาดมันก็ไม่มี ความผิดพลาดนี้น้อยมาก ถ้ามีสตินะ จะลุกจะนั่งจะเดินมันเพียบพร้อมไปหมด มันเพียบพร้อมเพราะมันรู้ใจ พอมีสติขึ้นมา มันรู้เท่าหมดเลย ถ้าทำอย่างนี้มันถูก ทำอย่างนี้มันผิด ผิดคืออะไร ผิดคือมันลั่นลัมมัง ผิดคือมันลัมลูกคลุกคลานัง ผิดก็มันหัวคะมาง

แต่ถ้ามันถูกละ ถูกนะ นั่งลุกด้วยสติด้วยปัญญา เวลาคิดก็คิดด้วยสติ ด้วยปัญญา พอมีสติขึ้นมา ความรู้สึกนึกคิดมันอยู่ในร่องในรอย นี้อยู่ในร่องในรอยมันเป็นสมาธิหรือยัง มันเป็นสมาธิหรือยัง ถ้ามีสติ เห็นไหม เรามีกำหนด เรามีความตั้งใจ มีตั้งใจเรากำหนด คำบริกรรมของเรา คำบริกรรมๆ นี้ ทำไม่ต้องบริกรรม จิตนี้จิตมันส่งออก พลังงานมันไปนี้เราไม่มีอะไรตรวจสอบมันได้เลย

คูสิ เวลาความร้อนในรถเวลาเกย์มันขึ้น เครื่องมันร้อนเดี๋ยวมันก็จะพังแล้ว นี่มันพังมันระเบิดขึ้นมา มันก็เสียก็เอาไปซ่อม ซ่อมก็จบ เวลาคนเรามันเร่าร้อนขึ้นมามันก็มี ความทุกข์ในใจ นี่พลังงาน พลังงานนี้เราเอาอะไรไปวัดมัน เอาอะไรไปวัดมันว่าพลังงานมีมากน้อยมีแค่ไหน มันไปโดยธรรมชาติของมัน เครื่องยนต์กลไกเขาประดิษฐ์ขึ้นมา เทคโนโลยีเขาคิดขึ้นมาเขาประกอบขึ้นมามันมีเครื่องยนต์กลไก มันมีกำลังของมัน มันมีแรงของมัน

แต่จิตใจของเราละ เวลาจิต ปฏิสนธิจิตมันเกิดในครรภ์ เกิดในไข่ ในน้ำคร่ำ ในโอบปาตึกะ สิ่งนี้มันเกิดมามันอยู่ไหน? มันอยู่ไหน? เวลารู้สึกนึกคิด รู้สึกนึกคิดมันไม่เห็นตัวมันใจ กิเลสมันบังไว้หมด มันไม่รู้จักตัวตนของมัน มันไม่เคยเห็นจิตของมัน ตัวเราเองนี่ไม่รู้จักตัวเราเอง ศึกษาไม่รู้จักตัวเราเอง ถ้ามีสติมีปัญญาศึกษารธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาระลึกถึงสิ่งใดแล้ว อ้อๆ หนาค้อๆ นี่มันมหัศจรรย์แล้ว

แต่ถ้าเข้าไปเจอตัวมันละ ถ้าไปเจอตัวมัน นี่ล่าฝันเลย ความฝันนี้ ความฝันต้องล่าความฝันนี้ ฝันจินตนาการของเรา มีเป้าหมายของเรา จะล่าฝันของเรา จะทำความจริงของเราขึ้นมาให้ได้ เวลาสติขึ้นมา ถ้ามันกำลังพุท โธๆ ถ้ามันพุท โธๆ แล้วมันย้ายอยู่กับที่นะ กำลังที่มันเคยส่งออกไปแล้วมันย้ายอยู่กับที่ ย้ายอยู่กับที่มันก็แปลกประหลาดแล้ว แค่มันอยู่กับที่นี้มันเริ่มมีกำลังของมันแล้ว แล้วถ้าเกิดเป็นขณิกะ อุปจาระ อปปนา มันสงบเข้ามาตามความเป็นจริงนะ

ถ้าตามความเป็นจริงเราคาดหมายไม่ได้เลย ศึกษาจน ๘ ประโยคก็แล้วแต่ แต่เวลาจิตเป็นสมาธิไม่รู้จักสมาธิหรือ สมาธิเป็นอย่างไร นี่งงนะ ศึกษา ๘ ประโยคมันรู้ทุกอย่าง แต่เวลาจิตจะเป็นสมาธิขึ้นมา นี่มันคืออะไร? นี่มันคืออะไร? มันมหัศจรรย์ นี่ไง ความเป็นจริงใจ ข้อเท็จจริงที่มันเป็นจริงขึ้นมามันเป็นแบบนี้

แต่ที่ศึกษามากๆ นั่นความฝันทั้งนั้น เพราะมันเป็นสัญญา จำขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ทั้งที่เป็นความจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่เป็นความฝันของเรา ถ้าเป็นความฝันของเรา เพราะเราศึกษาเรามีเป้าหมายใช้ใหม่ เราถึงความจริงใจ มีความกระทำให้เป็นเช่นนั้น ถ้ามีการกระทำเช่นนั้น นี่ภาคปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติเป็นความจริงขึ้นมา มันเป็นความจริงอย่างนี้ ถ้าเป็นความจริงอย่างนี้

ฟังสิ่งใด เห็นไหม เรามีวุฒิภาวะขนาดไหน เวลาครูบาอาจารย์ท่านเทศนาว่ากรรมมา เราเข้าใจตามได้หมดเลย อ้อ! มันเป็นอย่างนั้น มันเข้าใจ มันเข้าใจมันไม่สงสัยเลย แต่ถ้าเราไม่มีสิ่งใดเลย เห็นไหม เหมือนผู้ใหญ่คุยกับเด็ก ผู้ใหญ่นี้เขาเที่ยวมารอบโลก เด็กมันไม่เคยออกนอกบ้านไม่ไปไหนเลย เวลาพูดมานี้มันก็จินตนาการข้างในบ้านมันนะ

เหมือนอย่างนั้น เหมือนของสิ่งทีในบ้านที่มันรู้มันเห็นขึ้นมา แต่ผู้ใหญ่นี้เขามารอบโลก เขาไปเที่ยวมารอบโลกแล้ว

จิตก็เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติมามันรู้นี้ กามภพ รูปภพ อรูปภพ มันไปรู้ ไปเห็นมาหมด ไปรู้ไปเห็น ทำไมต้องไปรู้ไปเห็นด้วยละ การปฏิบัตินี้พุทธศาสนา มันเป็นเรื่องทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทำไมต้องไปรอบรู้ข้างนอกด้วยละ ความไปรอบรู้ข้างนอก จิตถ้ามันมีอำนาจาสนาของมันมันเป็นของมัน นี่เพราะอะไร เพราะอะไร เพราะถ้ามีเรา เห็นไหม เพราะมีเราถึงมีสรรพสิ่งถึงมีโลกธาตุนี้ กามภพ รูปภพ มีเพราะใคร กามภพ รูปภพ มันมีของมันอยู่อย่างนั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วถึงเห็นนรกสวรรค์ต่างๆ มันมีของมันอยู่แล้วอย่างนั้น มันมีของมันอยู่อย่างนั้น มันมีของมันอยู่เช่นนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ธรรมขึ้นมา แล้วตรัสรู้ธรรมตรัสรู้ธรรมที่ไหน ตรัสรู้ธรรมคือตรัสรู้ธรรมในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะในใจนี้ ปฏิสนธิ จิตนี้เวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ นี้เวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ มันเคยอยู่ชาติไหน ภพไหน มันรู้มันเห็นของมัน

เวลาเข้ามาที่บุพเพนิวาสานุสติญาณ อดีตชาติรู้เห็นของมัน ถ้าเวลาชำระล้างกิเลส อวิชชาสิ่งทีมันเวียนตายเวียนเกิดเพราะมันมีอดีตมา เพราะอดีตมา เห็นไหม นี่ย้อนกลับมาที่เป็นปัจจุบันแล้วทำลายอวิชชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ้นสุดไป แล้วเห็นไหม นี่มันเป็นส่วนของมันอยู่อย่างนั้น มันเห็นของมันอยู่อย่างนั้น

ฉะนั้น ผู้ที่ครูบาอาจารย์เราท่านปฏิบัติมา ท่านเที่ยวมารอบโลกๆ มันจำเป็นต้องไปอย่างนั้นด้วยหรือ มันไม่จำเป็นต้องไปอย่างนั้น แต่มันมีของมันอยู่อย่างนั้น ใครมีอำนาจาสนาจะไปรู้ไปเห็นอย่างนั้น รู้เห็นว่ามันเป็นประสบการณ์ เห็นไหม ประสบการณ์ที่ว่า ถ้าโลกเขาเป็นแบบนี้ นี่ไงที่เขายกกว่าอดีตอนาคต คุณสิ จะไปสวรรค์ ไปอินทร์ ไปพรหมต่างๆ สิ่งนั้นถ้าเราเป็นปัจจุบันอยู่ที่นี่แล้วมันจะไปไหน มันจะไปไหน มันไม่ไปไหน

สิ่งที่ไปไหนมันเป็นผลของวัฏฏะ เพราะทำบุญกุศลมาถึงเป็นไปแบบนั้น ทำบาปอกุศลมันก็ตกนรกอเวจีของมัน เป็นธรรมชาติของมัน ใครจะปฏิเสธหรือไม่ปฏิเสธมัน

เป็นของมันอยู่อย่างนั้น นี่พูดถึงผลของวิญญูะ นี่มันเป็นความจริงที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วรู้เห็นตามความเป็นจริง ถ้ารู้เห็นตามความจริง แล้วปฏิบัติขึ้นมา

เราปฏิบัติมานี้ เราเป็นโลก เราเป็นโลกหมายถึงว่าจิตของเรามันมีแรงขับ มันมีอดีตอนาคตของมัน อดีตก็คือที่เราสร้างสมมาตั้งแต่อดีตชาติมา ตั้งแต่ก่อนที่เราจะมาบวช เราเป็นฆราวาสมา เราเติบโตมาอย่างไร ภูมิหลังของเราสิ่งนี้จะฝังใจของเรามา ทุกคนมันมีมาอย่างนี้ทั้งนั้นละ แล้วเวลามาบวชขึ้นมา แล้วมาเป็นปัจจุบันนี้เราเป็นพระ

ถ้าเป็นพระขึ้นมา เราจะมาลำไผ่ของเรา เราจะมีความฝันขึ้นมา ให้มันเจ็ดจ้า ขึ้นมา ให้มันเป็นความจริงของเราขึ้นมา ให้มันเห็นเฉพาะหน้าความจริงของเราขึ้นมา พอทำขึ้นมาแล้วที่นี้จะเข้ามามันก็มีกิเลส กิเลส เห็นไหม กิเลสนี้เป็นชื่อ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตั้งชื่อให้ ตั้งชื่อให้ว่าสิ่งที่เป็นมาร สิ่งที่มีมันเป็นอกุศล สิ่งที่มีมันเป็นสิ่งที่มันผลักไส สิ่งที่มีมันเป็นการปิดกั้นในหัวใจเรา นั่นคือมาร นั่นคือกิเลส สิ่งที่มีมันปิดกั้นของมันไว้ พอปิดกั้นของมันไว้เพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มีประจำหัวใจสัตว์โลก มีประจำของสัตว์โลกมันก็แสดงออกอย่างนั้น สิ่งที่เป็นมารนี้มันแสดงออกได้ง่าย เราไม่ต้องปรารถนามัน ของไม่ดีไม่ต้องปรารถนามัน มันมีหมดเลย

ดูสิ ทางโลกเขา เห็นไหม ดูสิ หล้าคาต่างๆ พวกหล้า พวกสิ่งวัชพืชที่เขาไม่ต้องการมันมีเต็มไปหมด แต่ข้าวปลาอาหารสิ่งที่เป็นอาหารมันหาได้ยากๆ เราต้องปลูกเอง เราต้องดูแลเอง เราต้องรักษาเอง

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เป็นคุณงามความดีเป็นธรรมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นไหม ศีล สมาธิ ปัญญา มันจะเกิดขึ้นมาเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาตามความเป็นจริง แล้ววางอย่างนี้ไว้ให้เราประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง ที่นี้เราเกิดมาเรามีแรงขับ เรามีวิชชามารในหัวใจของเรา วิชามันก็ปิดกั้น ปิดกั้นคือมันทำลาย มันพยายามผลักไส พยายามไม่ให้เราสมความปรารถนา

ฉะนั้น เวลาเรากำหนดพุทโธ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ สิ่งนี้มันถึงจับไสไป สิ่งนี้จับไสถึงบิดเบือนใจ ถึงบอกว่า นี่ไง สิ่งที่เรามีเจตนาดี เห็นไหม ดูสิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในทศชาติ เห็นไหม สิ่งที่อยู่ชยฐานมา อธิษฐานบารมี ทานบารมี ศีล

บารมี สิ่งที่เป็นบารมีธรรมสร้างสมมา สร้างสมสิ่งนี้มานะ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันจะเป็นความจริง เป็นความจริงเพราะมันมีกำลัง มีการส่งเสริมสิ่งนี้มา

เวลาของเราละ เวลาของเรา เห็นใหม่ เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา กิเลสอวิชชา มันมาปิดกั้นหัวใจของเรา พอปิดกั้นหัวใจของเรา เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเป็นสาวกสาวกเราได้ศึกษา พอศึกษามันก็มีความฝัน มันก็มีแรงปรารถนาไง มันมีความต้องการไง แต่ความต้องการต้องการนั้นเกิดขึ้นมาอย่างไร? เกิดขึ้นมาจากสติ เกิดขึ้นมาจากปัญญาที่มันคิดระลึกคุณงามความดีได้

แต่เวลามันเป็นมารๆ นี้อวิชชาต่างๆ มันเกิดขึ้นมามันปกคลุมไปหมดในหัวใจของเรา เห็นใหม่ เวลาเราปฏิบัติพุทธโธมันก็ล้มลุกคลุกคลาน ปัญญาอบรมสมาธินะ เวลาเกิดใช้ปัญญาขึ้นมามันก็เป็นปัญญาของกิเลสหมดเลย ใช้ปัญญาอบรมสมาธิก็ปัญญานั้นมันก็ตอกย้ำ ปัญญานั้นมันก็ทำเจ็บซ้ำ ปัญญานั้นมันทำให้เราไปอนาคต ปัญญานั้นมันทำให้เราไม่อยู่ปัจจุบัน

นี่เราจะมีสติปัญญาอย่างไรเพื่อจะรักษาดูแลหัวใจของเราอย่างไร ถ้าทำของเราเห็นใหม่ การจะลำไผ่นะ คุณสิ ทางโลกเขานี่เขาตั้งเป้าหมายชีวิตของเขาแล้ว เขามีความฝันของเขา แล้วเขาจะทำความฝันให้เป็นความจริงของเขา เขาลำไผ่นของเขา แล้วบางคนประสบความสำเร็จของเขา บางคนทำแล้วไม่ประสบความสำเร็จถึงกับน้อยเนื้อต่ำใจถึงกับทำลายตัวเองไปก็มี

นี่มันจะลำไผ่น คนเรามันออกไปเผชิญกับชีวิตใหม่ นี่ชีวิตของเรา เราย้ายถิ่นฐานไปเพื่อจะไปหาประสบความสำเร็จกับชีวิต แล้วมันประสบความสำเร็จก็มี ไปแล้วนี่ไม่สมความปรารถนามากก็มี อันนี้ก็เหมือนกัน เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะลำไผ่นของเรา เราจะมีความปรารถนาของเรา เพื่อปฏิบัติให้เป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา เห็นใหม่ ความจริงมันเป็นความจริงของเรา บัจฉิตัง สันติภูริโกไม่ต้องไปหา

โลกเขาจะทำอะไรเขาต้องหาอุปกรณ์ของเขา เขาจะลงทุนลงแรงของเขา เขาก็ต้องหาทุนของเขาเพื่อมาทำธุรกิจของเขา แต่ถ้าของเราละ เราพร้อมมาแล้วมีกายกับใจ กายกับใจนี้ บวชมา เห็นใหม่ ถ้าเราบวชมา อุปัชฌาย์ยกเข้าหมู่ มนุสโสติ เป็นมนุษย์จริงหรือ เป็นมันเป็นพร้อมใจ เธอเป็นอะไรมานี่ อามะกันเตๆ มาตลอด นี่เราสมบุญมา

ตลอด มีกายกับใจเป็นต้นทุน ต้นทุนเราพร้อมแล้ว พอต้นทุนเราพร้อมแล้วเราบวชมา เห็นไหม อุปัชฌาย์ให้มาแล้ว เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ นี้กรรมฐาน ๕

ถ้ากรรมฐาน ๕ สิ่งนี้คือการกำจัดมันสงบเราใช้วิปัสสนา แต่ถ้าเราใช้กรรมฐาน ๕ เป็นคำบริกรรม มันก็เป็นสมณะเหมือนกัน แต่ถ้าเรามีแรงปรารถนา เรามีครูบาอาจารย์ เพราะครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติมาแล้ว อุปัชฌาย์นี้ อุปัชฌาย์ยกเข้าห่มมา ด้วยฉัตติจตุตถกรรม ด้วยวินัยกรรม ด้วยสังฆกรรม นี่ด้วยวินัยกรรมให้สมบุรณ์มาเป็นพระ

แต่ถ้าอุปัชฌาย์อาจารย์ของเรา พอบวชมาแล้วท่านจะทำต่อเนื่องกันไป เพราะเป็นพระแล้ว เป็นพระแล้วเป็นนักรบแล้ว เป็นนักรบแล้วเราจะเอาชนะเราแล้ว เราจะล่าฝันของเราแล้ว ถ้าล่าฝันของเราแล้วนี้ คนจะฝันเขาต้องนอนหลับ คนนอนหลับมันถึงฝัน ถ้าคนไม่หลับมันฝันคิบๆ ฝันคิบคือความคิดนี้ ฝันคิบฝันสุกของเรา ถ้าเราจะล่าฝันคิบๆนี้ เราจะเอาความจริงต่อหน้าเราไม่ใช่ซ่อนหลับแล้วฝัน เพราะนอนหลับแล้วฝันนี้มันจะเอามาเป็นประโยชน์กับการปฏิบัติไม่ได้

เวลานอนหลับมันฝันนะ พอฝันขึ้นไปนี้ เห็นไหม เราคิดสิ่งใดมีสิ่งใดฝังใจเรา เวลานอนหลับนี้ฝันไปเลย พอฝันไปเลยมีสติควบคุมได้ไหม แล้วบางคนบอกว่า “ผมฝันนะแล้วผมยังคุมของผมได้นะ ผมภาวนาในความฝัน” มันเป็นไปได้ยาก เพราะว่าสติในปัจจุบันนี้เรายังรักษาได้ยากเลย แล้วฝันนี้ คนหลับ คนหลับคือขาดสติ

ถ้ามีสติอยู่ พุทโธๆๆ พุทโธจนมอยหลับไปเลย เห็นไหม คนเรานอนหลับไม่ได้ ก็พุทโธๆ จนหลับไป พุทโธก็เลยกลายเป็นยานอนหลับ แต่เวลาเราปฏิบัติพุทโธๆๆ ถ้าเราขาดสติเหมือนตกแก้วค์ นั่งๆ อยู่ที่นี่นั่งหลับ! นั่งอยู่ที่นี่ วัชหายไปแล้ว นี่มันเป็นแก้วค์ใจ มันไม่เป็นสมาธิใจ มันเป็นมิจฉาไป

แต่ถ้ามีสตินะ มีสติสมบุรณ์พุทโธๆๆ ปัญญาอบรมสมาธิเข้าไป มันพร้อมไปเลยนะ มันลงสมาธิ มันรู้ตัวทั่วพร้อม มันรู้ชัดเจนของมัน สมาธิคือจิตที่สงบ จิตที่มันไม่เสวยอารมณ์ มันไม่เสวยอารมณ์มาให้จิตนี้มันมีกำลัง ให้จิตนี้ส่งออกไป ถ้ามันสื่อ สื่อก็คือไฟที่มันเสียบคัทเทอร์แล้วพลังงานมันก็ไหลไปตามสายส่งของมัน

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันสับคัทเอาที่มันก็ไป ถ้าตัดคัทเอาที่มันก็ไม่ไป ถ้าตัดคัทเอาที่ พุทโธๆ อยู่กับมัน อยู่กับมันนี่มันไม่ลื้อออกไป ถ้ามันไม่ลื้อออกไปมันมีไฟไหม? มี นี่ ไม่ลื้อออกไปจับลิ ซ้อตตายเลย นี่ก็เหมือนกัน ถ้าพุทโธๆ พุทโธไปนี่ พุทโธมันไม่ลื้อ อารมณ์ออกไป ไม่ลื้อคือไม่เสวย ไม่เสวยคือไม่ส่งออกไป ไม่ส่งออกไปคือไม่ไปรับรู้ข้างนอก ถ้ารับรู้ข้างนอก เห็นไหม พลังงานมันก็จะอยู่ของมัน นี่พุทโธอย่างนี้ พุทโธของเราไป เรา จะลำเพลินของเราความฝันให้มันเป็นความจริง เราฝันให้ไหม ฝันว่าอยากได้มรรคได้ผล เราฝันว่าเราจะมีคุณธรรมในหัวใจของเรา ที่เรามาลงทุนลงแรงนี้มาทำไม

บวชมาเป็นพระ พระนั่งงานของพระคืออะไร? งานของพระคือนั่งสมาธิภาวนา นี่ งานของพระ งานข้อวัตรปฏิบัติ นั่น นั่นข้อวัตรปฏิบัติ ข้อวัตรปฏิบัติเพราะอะไร เพราะเรา เป็นสังฆะ นกยังมีรังมีรัง พระก็ต้องมีที่พึ่งที่อาศัย เวลาเขาทำบุญกุศลเขาสร้างกุฏิวิหาร ไว้ให้พระอยู่ ถ้าพระอยู่พระก็ต้องดูแลรักษา ดูแลรักษาสีนั้นรักษามาเพื่ออยู่อาศัย ไม่ใช่ รักษาามาเพื่อเป็นจี๋ข้ามันเป็นทาสมัน เป็นทาสอะไร เป็นทาสเพราะเอาสีนั้นมาเป็นการ ประกาศคุณงามความดีใจ

นี่คูสิ เวลาเขาอยู่กันนะ โบสถ์วิหารนี้อยู่กันยังกับวิมาน แต่ตัวเราในหัวใจเรามัน เราร้อน ในหัวใจมันเป็นทุกข์ ครูบาอาจารย์ท่านอยู่โคนไม้ หลวงปู่มั่น ไปดูกุฏิหลวงปู่มั่น สิ ไม้สองสามแผ่นแปะๆ เข้าไป แต่เทวดา อินทร์ พรหมต้องมาพึ่งเทศน์

นี่งานของพระ งานของพระ งานของพระคืองานในหัวใจนี้ ถ้าหัวใจเป็นคุณธรรม หัวใจมันสว่างไสว หัวใจมันผ่องใส หัวใจมีคุณประโยชน์อันนั้น นี่เราจะล่าความฝันของ เรานะ ถ้าผู้ปฏิบัติไม่เป็นมันเป็นความฝัน แต่ถ้าผู้ปฏิบัติเป็นความจริง มันเป็นความฝัน ไหม? มันเป็นความจริง

นี่จิต เห็นไหม ดูตาบอดคลำช้าง ถ้าจิตมันบอด มันไม่รู้ไม่เห็นสิ่งใดของมัน มัน บอดของมัน มันบอดของมันมันจะสว่างไสวได้อย่างไร ในเมื่อหัวใจมันยังบอด ตัวเองไม่ รู้จักตัวเอง ตัวเราเองยังควบคุมตัวเองไม่ได้ ตัวเราเองยังไม่มีคุณค่าในตัวเราเองเลย แล้ว จะให้ใครเขามายอมรับตัวเอง ถ้าตัวเอง เห็นไหม

คูสิ ตัวของเราเอง ตัวตนของเราเนี่ย ถ้ามันมีสติปัญญาขึ้นมา ในเมื่อตัวตนของเรา เองนะเราดูแลรักษาของเราได้ ใครมันจะเหยียบย่ำทำลายขนาดไหน ใครมันจะถูกลง

เหยียดหยามมันเรื่องของมัน เรื่องของมัน แต่เรื่องของเรา เรื่องของใจ ถ้ามันลำพันของมัน เจอนะ ถ้ามันลำพันของมันได้แล้วนี้ ความจริงมันเกิดขึ้นมาจากใจนี้ ถ้าความจริงเกิดขึ้น ในใจนี้มันเป็นความจริงขึ้นมา ความจริงขึ้นมามันสว่างไสวใจ ในเมื่อมันสว่างไสวมัน เห็นคุณค่าไปหมด เห็นคุณค่าของใจ แล้วคุณค่าของใจ ถ้ารู้รักษาถูกต้องมันก็ฟ้องใส มัน ก็ดีงามของมันอยู่อย่างนี้ ถ้าเรารักษามันให้ถูกต้อง เห็นใหม่ เราเห็นคุณค่าอย่างอื่น

คูติ เวลาโลกเขาแข่งขันกัน เขาจะเอายศถาบรรดาศักดิ์กัน เขาวัดกันตรงนั้นหรือ โลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ แล้วไปแสวงหาสิ่งนั้นมา แสวงหาสิ่งนั้นมา เหยียบย่ำหัวใจทำไม แต่ถ้าคนที่ทำคุณงามความดี คุณงามความดีแล้วนี้ ได้มาโดยธรรมๆ เขาได้มาโดยธรรม เพราะเขาเชิดชู เห็นใหม่ สมณะศักดิ์ๆ เขาเชิดชู ถ้าเขาเชิดชูก็อย่ากคจี สิ เชิดชูนะ เชิดชูต้องให้เป็นธรรมสิ เป็นธรรมคือยอมรับความจริงอันนั้น ฉะนั้นสิ่งนี้เป็น สังคมโลก

แล้วสังคมหัวใจเราละ ในใจเรานี้มันทุกข์มันยากไหม ถ้าในใจเรานั้นมันทุกข์มันยาก นะ เราจะลำพันของเราละ ถ้าลำพันของเรา เห็นใหม่ คูติ คนจะฝันเขาต้องนอน เขา นอนของเขา ร่มเย็นเป็นสุขของเขา เขาจะหลับไหลไปของเขา เขาจะเพื่อฝันของเขาไป นั้นมันเป็นความฝันของโลก แต่ถ้าเป็นแรงปรารถนา เป็นอธิษฐานบารมี บารมีของเรา เห็นใหม่ เราจะนอนไม่ได้ เราจะนั่งสมาธิ เดินจงกรม เห็นใหม่ นี้อิริยาบถ ๔

อิริยาบถ ๔ มันเป็นอิริยาบถเท่านั้น อิริยาบถเพื่อจะรักษาใจของตัว เพราะมีใจ อิริยาบถนี้มันถึงเกิดขึ้น เพราะมีใจถึงมีชีวิต เพราะเรามีใจ เห็นใหม่ เพราะหัวใจยังอยู่กับ เรา ร่างกายนี้มันยังเคลื่อนไหวได้ เพราะร่างกายเคลื่อนไหวได้ เพราะร่างกายเคลื่อนไหว เห็นใหม่ คูติ สถานะของมนุษย์มันก็ใช้ชีวิตของเราไปแบบนี้ แล้วพระกับมนุษย์ต่างกัน ตรงไหน

คูติ มนุษย์เขาก็เป็นคนเหมือนกัน เวลาโกนหัวห่มผ้าเหลืองก็เป็นพระ พอเป็น พระขึ้นมา แล้วเป็นพระมันจะมีประโยชน์มากน้อยแค่ไหนล่ะ ถ้าเป็นพระขึ้นมา เห็น ใหม่ อิริยาบถนี้ มันก็อิริยาบถเพื่อรักษา เพื่อเดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนาเพื่อเอาใจให้สงบ อิริยาบถ ถ้าคนตาย คนตายมันทำอะไรไม่ได้ ฉะนั้นเวลาคนมีชีวิตอยู่ เรานั่งสมาธิภาวนา ก็เพื่อให้จิตสงบ

ฉะนั้น การนั่งสมาธิภาวนาเรานั่งเพื่ออะไร? เราทำเพื่ออะไร? เราทำเพื่อจิตใจของเราสงบขึ้นมา เราไม่ใช่นอน อิริยาบถ ๔ อิริยาบถ ๔ นอนนี่มันจะหลับไปเลย อิริยาบถ ๔ เห็นไหม คุณติ เวลานอนหลับก็ไม่นอนๆ เพื่ออะไร? เพื่อค้นคว้าใจของตัวเอง ถ้าค้นใจของตัวเองเห็นไหม ความจริงเกิดแล้ว ความจริงมันเกิด คนเขาจะเขียนหนังสือ เขาต้องมีสมุดของเขา

นี่เหมือนกัน จิตใจที่มันจะแก้ไขหัวใจ ถ้ามีสมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงานงานที่เราจะรักษาคุณเฉย เราหาใจของเราไม่เจอ มันจะไปรักษากันที่ไหน เวลาปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิต เห็นไหม ปฏิสนธิวิญญาณ วิญญาณที่เวียนตายเวียนเกิด ถ้าเราไม่รู้ไม่เห็นมันเราจะไปแก้ที่ไหน

คุณติ คนเจ็บไข้ได้ป่วยนะเขาจะคิดยา เขาจะคิดยาที่ไหนล่ะ คิดยา เห็นไหม ถ้าคิดไม่ได้คิดเข้าเส้นเลือดเลย มันคิดได้ มันมีที่คิดไง เขาคิดยากินยากก็เพื่อไปรักษาร่างกายนี้ ที่มันเจ็บไข้ได้ป่วยให้มันหายไป หัวใจของเราเนี่ยมันเจ็บไข้ได้ป่วย มันเป็นโรคกิเลส กิเลสมารครอบงำมันอยู่ ถ้ามารครอบงำมันอยู่แล้วมันจะไปรักษากันที่ไหน

นี่ลำเพลินๆ มันจะอยู่ที่ไหน ถ้าจิตมันสงบเข้ามามันเป็นความฝันนะ ไม่ใช่ มันเป็นความจริง สมาธิคือสมาธิ ถ้าสมาธิคือมันเป็นความจริงขึ้นมาแล้วเราจะใช้ปัญญาของเราเนี่ยเวลาเราฝึกหัดใช้ปัญญานะ ปัญญามันต้องฝึกหัดใช้ตั้งแต่เริ่มต้น ปัญญาอบรมสมาธิ มันเป็นโลกีย์ปัญญา ใช้ปัญญาของเราไป ปัญญาเนี่ยมันฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญามันจะไม่ลอยมาจากไหนหรือ คนไม่ฝึกหัด เห็นไหม

คุณติ ทางโลกเขา เขาบอกว่าคนไม่ได้ใช้ความคิด ผู้เฒ่าผู้แก่เขาให้ใช้ความคิด ให้รู้จักใช้สมอง ถ้าไม่ใช่สมองสมองมันจะฝ่อ นี่ไม่คิดมันยังฝ่อเลย แล้วนี่จิตมันจะใช้ปัญญาๆ เวลาฝึกหัดใช้ปัญญา ฝึกหัดใช้ปัญญาๆ มันเป็นโลกีย์ปัญญาก็ฝึกหัดใช้มันไป ฝึกหัดใช้มันไป ฝึกหัดใช้ๆ ไม่ให้สมองมันฝ่อ ถ้าฝึกหัดใช้นะแล้วสมองนี้ทำงานได้ อย่างไรก็ตามไม่มีจิต ถ้าไม่มีพลังงานสมองมันจะทำงานได้อย่างไร

ถ้าสมองมันฝ่อมันก็ลากหัวใจออกมา ลากหัวใจมาคิดมาฝึกหัดนี้ พอฝึกหัดๆ ถ้ามันละเอียดเข้าไปๆ เห็นไหม เหมือนพุทโธเลย พุทโธๆ พุทโธมันละเอียด พุทโธเริ่มต้น พุทโธมันก็หาย พุทโธแล้วมันก็อึดอัด พุทโธแล้วมันก็ขัดข้องไปหมดเลย แต่พุทโธๆ

บังคับมันๆ จนมันชำนาญนะ มันทำได้นะ มันอยู่กับพุทโธ มันไม่แฉลบแล้ว มันแปลกประหลาดแล้วนะ พุทโธ พุทโธ พุทโธ เอ้อ มันอยู่กับพุทโธๆ จากหายๆ หายๆ คือพยายามคิด หายๆ พยายามพุทโธ พยายามจะนึกให้ได้ พยายามจะให้อยู่กับมัน

แต่มันก็โดนมารลากไปๆ ก็พยายามอยู่กับมัน จนกำลังของมารมันอ่อนลง เพราะเรามีกำลังมากกว่า เรามีสติมากกว่า มันอยู่กับพุทโธได้ พออยู่กับพุทโธได้ มันพุทโธได้ง่ายขึ้น พุทโธได้สะดวกขึ้น พอพุทโธสะดวกขึ้นมันไม่แฉลบแล้ว เห็นไหม นี่ละเอียดๆ อย่างนี้ไง พุทโธๆๆ พุทโธเพื่ออยู่กับพุทโธแล้ว ทีแรกอยู่กับพุทโธโดยระลึกร่าง โดยต่างๆ โดยนึก โดยวิตถวารณ์ แต่พอพุทโธๆ ไป เห็นไหม มันชักพุทโธ มันนึกพุทโธได้ แต่มันละเอียดขึ้น มันอยู่กับพุทโธได้ แล้วมันเริ่มหวิวๆ มันเริ่มเบาๆ แล้ว มันเบาๆ เห็นไหมนี่ มันเข้ามาแล้วละ พุทโธๆๆ ละเอียดขึ้นๆ อยู่กับพุทโธอย่างนี้ แต่พอพุทโธไม่ได้ก็แหมตะบี้ตะบันพุทโธ พอพุทโธมันเริ่มคล่องๆ ตัวมันละเอียด... ละเอียด... มันละเอียด ปล่อยมันซะ!

นี่ไง จะลำไผ่ก็ฝืนไม่ถูกฝืนไม่เป็น จะลำไผ่ของตัวนี้ทิ้งไม่ได้ พุทโธซัดๆ พุทโธซัดๆ ถ้ามันจะละเอียดเข้ามาๆ ละเอียดขึ้นมามันละเอียดจนมันหวิวๆๆ หวิวจนจบ หวิวจนมันจะเป็นไปไม่ได้เลยละ แต่เวลามันมีสติปัญญาหวิวจนดับ นี่อุปปนาสมาธิ สักแต่ว่ารู้..สักแต่ว่ารู้มันเป็นอย่างนี้ นี่พูดถึงถิ่นกำเนิดใจ ปฏิสนธิจิตใจ จิตมันอยู่ที่ไหน? สมาธิมันอยู่ที่ไหน? การปฏิบัติมันอยู่ที่ไหน? นี่ถ้ามันเป็นจริงมันเป็นจริงอย่างนี้

ปัญญาอบรมสมาธิ ฝึกหัดใช้ปัญญา ฝึกหัดใช้ปัญญา คือปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาที่เราฝึกหัดใช้นะ เราฝึกใช้เพื่อให้มีความชำนาญ พอมีความชำนาญขึ้นมามันรู้ถูกรู้ผิด เวลาพุทโธๆ นี่ศรัทธาจริต ศรัทธาจริตเราพยายามเกาะพุทโธไว้ เรายึดของเราไว้ พุทโธได้ ทำได้ นี่งานของพระ

งานอย่างอื่นเราทำมาหมดแล้ว ทุกอย่างเราก็ทำมาหมดแล้ว แต่งานของตัวเองยังไม่ได้ทำ งานของจิตใจ งานของตัวเองคืองานปฏิสนธิจิต จิตที่เวียนตายเวียนเกิดนี้ ทั้งๆ ที่มันเป็นคนเวียนตายเวียนเกิด แต่ต้องให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องเป็นคนมาบอก บอกว่า “วิภูฏะมันเป็นอย่างนี้ วิภูฏะมันเป็นอย่างนี้” ทั้งที่มันเป็น กินข้าวแล้วบอกว่า ผมกินข้าวยัง ผมกินข้าวยัง ทุกทีเลย ก็กินข้าวอยู่ ไม่ต้องไปถามว่ากินข้าวอะไร

นี่ก็เหมือนกัน ทำให้มันรู้จริงขึ้นมา ถ้ามันรู้จริงขึ้นมา เห็นไหม มันกินข้าวอะไร มันก็รู้เอง นี่มันคืออะไร ก็อยู่ในปากอะ นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันละเอียดเข้ามา มันก็รู้ของมันนะ ไอ้ที่มันไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นสักที มันก็เลยงงๆ อยู่

ปัญญาอบรมสมาธิ ใช้สติใช้ปัญญารักษาไป ดูแลไป ฝึกหัดใช้ไป ไม่เสียหาย พอไม่เสียหายเพราะปัญญานี้มันแยก เห็นไหม เคยทำมา อย่างนี้มันวูบ อย่างนี้มันละเอียดขึ้น อย่างนี้มันกดทับ อย่างนี้ทำไปแล้วมันอึดอัด นี่ทำไมมันอึดอัด มันใช้ปัญญาเอาอาการ เอาความรู้สึกมาเทียบเคียงกัน ทำไมคราวนี้ทำแล้วมันดี มันดีเพราะอะไร เราเทียบเคียงเลย วันนั้นทำอย่างไร? วันนี้มันไม่ดี ไม่ใช่ว่าอย่างไร? นี่ปัญญาอบรมสมาธิไง นี่ในงานของพระ ใจนี่ใจ งานใช้สมองใจ ถ้าไม่ใช้มันจะฝ่อใจ ถ้าใช้สมองเป็น โลกียปัญญา โลกียปัญญามันก็เห็นโทษ

คนเรานี้ถ้า เห็นไหม คุณติ เด็กมันไม่รู้ว่าจะไม่ขีดไฟมันให้โทษอย่างไร มันเอามาเล่นนะ มันเผาบ้านเผาเรือนของมัน ผู้ใหญ่เขาเห็นว่าไม่ขีดเขาเอาไว้จุดไฟทำความสะอาด เขาเอาไว้จุดเวลาทำอาหาร นี่เขาเห็นว่าสิ่งนี้ไฟนี่เอาไว้ทำประโยชน์เพื่อมาทำอาหาร เพื่อดำรงชีวิต เด็กมันเอาไปเล่นมันไม่เข้าใจของมัน มันไปจุดไฟเผาไฟเผาบ้านเผาเรือนไหม้บ้านไหม้เรือนไปหมดเลย

นี่ก็เหมือนกัน จิตใจที่มันไม่รู้สิ่งใด โดยมาร เห็นไหม มันคิดของมันรื้อยแปดแหม มันลำไผ่ ฝืนมันเป็นก้อนเมฆ ก้อนเมฆมันลอยมา ฝนมันจะตก ฝนมันตกมาน้ำมันจะชุ่มชื้นของมันไป ชุ่มชื้นเขาจะไถนา ไถนาแล้วเขาจะหว่านข้าว หว่านข้าวแล้วมันจะออกรวง ออกรวงมาเราจะมีเมล็ดข้าว เมล็ดข้าวเราจะเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยวเราจะมีข้าวเต็มยุ้ง มันฝืนของมันไปเรื่อยเปื่อยเลย มันไม่มีความจริงเลย นี่ใจเวลามันเพ้อเจ้อ เวลาฝันๆ ทางโลกเห็นไหม

แต่ถ้าเรามีปัญญาของเรา สิ่งทีคิดนี้สมบัติบ้าหรือเปล่า เมฆมันมามันจะตกไม่ตกนะ แล้วใครจะไปทำข้าว แล้วเมล็ดข้าวข้าวปลูกมันอยู่ไหน มันมีแต่ข้าวสาร ข้าวปลูกมันไม่มี แล้วเราเอาอะไรไปปลูก เห็นไหม นี่มีสติปัญญา มันแยกแล้ว

นี่ใจ ถ้ามีสติปัญญา เห็นไหม สติปัญญา ปัญญาอบรมสมาธิ สติปัญญานี้มันเตือนใจ ถ้ามีสติมีปัญญามันแยกถูกแยกผิด คิดถูกคิดผิด ควรคิดไม่ควรคิด คิดแล้วเป็น

ประโยชน์หรือเป็นโทษ ถ้าคิดแล้วเป็นโทษไม่ควรไปคิดมัน ไม่ควรไปคิดมันแล้วจะ
 หยุดอย่างไร ก็ความคิดมันไหลมาอย่างนี้หยุดไม่ได้ ..หยุดได้ ถ้ามีสติก็หยุดได้หมดละ นี้
 บอกหยุดไม่ได้ เพราะหยุดไม่ได้มันถึงไหลมาอย่างนี้ไง ถ้ามันไหลขึ้นมา มันบอกหยุดได้
 ไม่คิด ไม่คิดมันก็จบไป

ฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาอย่างนี้มันเกิดได้นี้เขาเรียกว่าโลกียปัญญา โลกียปัญญา
 พอฝึกหัดไป พอจิตมันสงบระงับเข้ามาบ่อยครั้งเข้า ถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต
 เห็นธรรมตามความเป็นจริง เห็นจิตนะ นี่จิตเห็นจิต จิตเพราะอะไร จิตเห็นจิต จิตเห็น
 อาการของจิต อาการของจิตคือความคิดไป ความคิดนี้เป็นอาการของจิต

ความคิด เพราะความคิดเป็นพลังงานอันหนึ่ง ถ้าพอมันจับได้ เห็นไหม พอมันจับ
 ได้ ถ้ามันจับได้มันมหัศจรรย์ เราจะลงทุนลงแรง เราจะทำธุรกิจขึ้นมาแต่เราไม่มีโอกาส
 เลย แต่เวลาจิตมันสงบขึ้นมาแล้วนี่มันจับโอกาสนั้นได้ มันจับเริ่มต้น สิ่งที่เป็นธุรกิจเรา
 ได้ เราทำธุรกิจอะไรก็ได้แล้วแต่ มันจับกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นได้ พอจับกิจกรรมที่จะเกิดขึ้น นี้
 ทางอาการพอมันจับได้มันมหัศจรรย์ๆ อ้อ! เพราะมันมีอาการอย่างนี้ มันถึงมีสื่อ
 ความรู้สึกออกไปข้างนอก

มันสื่อความสัญญาอารมณ์ มันสื่ออารมณ์ เห็นไหม นี่มันสวย นี่ไงถ้ามันมีสื่อ
 สัญญาอารมณ์ อ้อ! มันเป็นอย่างนี้ เห็นไหม ตำราก็ว่าไว้อย่างหนึ่ง ตำราเขาบอกเลย นี่รูป
 รส กลิ่น เสียงต่างๆ นี่ว่าไป ศึกษามาๆ นี่ลำไผ่น ความฝันอันนี้มันเป็นความจริงขององค์
 สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เป็นความฝันของเรา แต่พอเราจับต้องได้ เห็นได้ทำตาม
 ความเป็นจริงของเราขึ้นมาได้

นี่จะลำไผ่นๆ มันจะเป็นความจริงขึ้นมา ถ้ามันจับจริงขึ้นมามันแยกแยะของมัน
 มันจะพิจารณาของมัน มันพิจารณาของมัน มันทำของมัน ถ้าปัญญาอย่างนี้มันเกิดขึ้น มัน
 มหัศจรรย์ มหัศจรรย์มากกว่า มากกว่าที่มันปัญญาอบรมสมาธิ

เมฆมา ถ้ามีเมฆมา เมฆมันรวมตัวขึ้นมามันจะเกิดฝน ฝนมันเกิดมา ฝนมันจะตก
 มา ตกมา คูสิ น้ำมันจะเจิ่งนอง เจิ่งนองเราจะไถหว่านของเรา ไถคะของเราไถหว่านของ
 เรา ไถแล้วเราก็จะปักดำข้าวของเรา ใสนั้นมันเพื่อเจือ ฝนอย่างนั้นมันโลกียปัญญา โลกิ
 ยะคือว่ามันสื่อสัญญาอารมณ์ไปตามมาร มารมันสื่อสัญญาอารมณ์ไป แต่มีสติปัญญาได้

ความคิดความรู้สึกนั้นไป ปัญญาอย่างนี้เป็นโลกียปัญญา ปัญญาที่มีสติปัญญาไต่หัด
 ความรู้สึกนึกคิดของเราไป แล้วมันปล่อยเข้ามา ปล่อยเข้ามา เห็นไหม ปล่อยเข้ามา ปล่อย
 เข้ามาเป็นตัวของมัน ปล่อยเข้ามาแต่เรายังไม่รู้ไม่เห็น การถือของมันมันถืออย่างไร นี่จิต
 พลังงาน ถ้ามันถือสติปัญญาถือความรู้สึกนึกคิดออกไป มันถืออย่างไร มันเสวยของมัน
 อย่างไร ถ้าจิตมันสงบแล้วมันฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญามันแยกแยะขึ้นมา มันเป็นตัวของ
 มันเองขึ้นมา เวลามันจะถือออกไป มันเห็นมันจับมันต้อง อ้อ! มันเป็นอย่างนี้ มันมีรสมี
 ชาติไป

คนเจ็บไข้ได้ป่วย เราไม่รู้ว่าเป็นโรคอะไรเราก็ต้องไปหาหมอ พอหมอวินิจฉัย
 ว่าเป็นโรคยังงี้ๆ เราก็แก้ไขตามโรคนั้น

จิต.. จิตถ้ามันไม่มีกำลังของมัน มันไม่มีกำลังของมัน มันวินิจฉัยตัวของมันไม่ได้
 มันก็ไหลตามมันไป ตามสติปัญญาอารมณ์นั้น มันก็ไม่ว่ามันเป็นอะไร มันไม่รู้มัน
 ภาวนาอย่างไร ไม่รู้ว่ามันจะล่าฝันของมันอย่างไร มันจะเริ่มต้นที่ไหน มันจะจบลงที่ไหน
 มันก็ทำไม่ได้ แต่เรามีสติปัญญาเข้ามา พอจิตมันสงบเข้ามา เห็นไหม นี่มันมีสติปัญญา
 ของมัน มันมีวินิจฉัยของมัน เวลามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันเห็นตาม
 ความเป็นจริงของมัน ถ้าเห็นตามความเป็นจริงของมัน มันพิจารณาของมัน พอพิจารณา
 ของมันมันถึงเป็นภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญามันถึงตื่นเต็น มันถึงมีรสชาติ
 แยกต่างกันไป

โลกียปัญญากับโลกุตตรปัญญามันแตกต่างกัน ความแตกต่างกันแตกต่างกัน
 เพราะเหตุใด แตกต่างก็เพราะผู้ปฏิบัติเขารู้ของเขาตามความเป็นจริงของเขา แต่ถ้าเรา
 ยังไม่รู้ เราศึกษามาเราก็มีแต่ใบประกาศยอมรับว่าเราศึกษามา แต่มันไม่มีความจริงของ
 เราขึ้นมา

เราล่าฝันนะ ล่าความฝันความปรารถนาของเรา เราต้องทำตามความเป็นจริงของ
 เราขึ้นมา ถ้าเราทำความเป็นจริงขึ้นมาผลมันจะเกิดขึ้นมาจากความเป็นจริงของเรา นี่
 ภาคปฏิบัติมันเป็นแบบนี้ ภาคปฏิบัติ เห็นไหม ปรียติ ปฏิบัติ เพราะมีการปฏิบัติมันถึง
 เข้มแข็ง เพราะการปฏิบัติมันถึงจะรู้จริง เพราะการปฏิบัตินี้ถึงเป็นศาสนาทายาท

จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ใจดวงนั้นไม่เคยรู้เคยเห็นสิ่งใดมา ใจดวงนี้น่ะ มันจะไปแก้ไขในหัวใจของคนอื่นได้อย่างไร ถ้าในหัวใจของเรายังมีดบอด ในหัวใจของเรายังเข้าใจหัวใจของเราไม่ได้ ถ้ามันเกิดขึ้นมานี้มันเป็นสัญญาอารมณ์ มันเป็นธรรมชาติ มันเป็นสัญชาตญาณที่ความเกิดดับอย่างนั้น

เวลาความเกิดดับอย่างนี้ เดี่ยวก็ดีเดี๋ยวก็ร้าย พอมันเกิดขึ้นมานี้เดี๋ยวมันก็หายาบ เดี่ยวมันละเอียด ความคิดได้ขนาดนี้ พอเราใช้ตรีกปัญญาของเราไปเรื่อยๆ ตรรกะไปเรื่อย เดี่ยวมันละเอียดไปกว่านี้ คือมันไม่มีฐานที่มันคง มันไม่มั่นคงของมัน เห็นไหม คุณมันไม่มั่นคง มันไม่มีความจริงของมัน มันเป็นอนิจจัง มันเป็นสัญญาอารมณ์ มันไม่เป็นจริงของมัน

แต่ถ้าเป็นความจริงของมัน ความจริง สัจจะคือสัจจะ ใครทำสมาธิได้ สมาธิก็คือสมาธิ ถ้ามีผู้ที่ทำนายไว้พูดถึงสมาธิเราจะรู้ได้โดยที่สมาธิของใครแน่นอนขนาดไหน แล้วถ้าเกิดฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้ามีใครใช้สมาธิแล้วนี่ฝึกหัดใช้ปัญญาไม่ได้มันอยู่ได้แค่สมาธินั้น ฟังรู้เลย พูดอย่างไรมันไหลลงมาอยู่ที่โลกียปัญญาหมดเลย เพราะโลกียปัญญาอันนี้ มันทำให้จิตใจนี้ขึ้นมาเป็นสมาธิได้ไง พูดถึงเหตุได้แค่นั้นไง เหตุที่เราทำอย่างไรถึงจะขึ้นเป็นสมาธิได้ พอเหตุที่มันทำสมาธิได้ก็พูดแต่เรื่องโลกียปัญญา มันพูดเรื่องภวานามยปัญญาขึ้นมา เป็นไปไม่ได้

แต่ถ้าจิตมันสงบแล้วนี่มันฝึกหัดใช้ปัญญาของมัน แล้วเกิดเป็นภวานามยปัญญาขึ้นมา นี่ถ้ามันทำของมันได้มันก็เป็นตักขณาน คือใช้ภวานามยปัญญาแต่มันไม่ถึงที่สุด คือมันสมุจเฉตขณานไม่ได้ มันทำให้สรุปไม่ได้ มันก็เป็นโศคาปัตติมรรค แต่ไม่เป็นโศคาปัตติผล โศคาปัตติมรรคเวลาเสื่อม เห็นไหม เวลาเสื่อมสภาพมา มันก็ลงไปสู่ปุถุชนเหมือนกัน

แต่ถ้าเรามีปัญญาของเราที่เราฝึกฝนของเรา เราจะลำไผ่ของเราให้เป็นความจริงของเรา เราพิจารณาของเราซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซ้ำแล้วซ้ำเล่า เพราะปล่อยมาขนาดไหนก็ทำอยู่นั้นนะ ทำแบบพระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์นะ เวลาตั้งปรารถนาสิ่งใดแล้วพยายามจะทำให้ประสบความสำเร็จ ประสบความสำเร็จ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาทำของเราเราทำของเราให้ได้ ทำของเราให้ได้ พิจารณาซ้ำ พิจารณาซ้ำ ถ้ามันเสื่อมไปแล้ว มันพิจารณาแล้วมันตกทุกข์ได้ยาก เราก็พยายามมาพัก ความสงบ เวลาภาวนามันเหนื่อยนะ เวลาใช้ปัญญาเหนื่อยมาก เวลาทำความสงบของใจ นี่มันก็พยายามกำปั้นทุบดิน พยายามทำให้มันสงบให้ได้ แต่เวลาใช้ปัญญาไปแล้วนี่ มันออกไปนะ มันฟาดฟันระหว่างธรรมกับกิเลสมันต่อสู้กันนะ มันเหนื่อยมาก มันเหนื่อยสุดๆ พอเหนื่อยสุดแล้วพอจิตมันใช้ปัญญาไปแล้วนี่ สมาธิมันจะอ่อนลงๆ พออ่อนลงมันจะเป็นสัญญาแล้วละ

พอสัญญาถ้าคนมันไม่มีครูบาอาจารย์ มันก็ดูโง่งไปอย่างนั้นละ ถ้ามีครูบาอาจารย์นะ บอกว่าปล่อยเถอะ วางไว้ก่อน นี่กลับมาสร้างกำลังของเรา กลับมาทำความสงบของใจให้มีกำลังเข้ามาก่อน พอมีกำลังแล้วค่อยกลับเข้าไปพิจารณาใหม่ พอกลับไปพิจารณาใหม่ พิจารณาใหม่มันก็ขาด มันก็ปล่อย มันก็วาง มันสมความปรารถนาไปหมดเลย เห็นไหม

นี่การลำไผ่ การลำไผ่ ความฝันของเราคือสังขาร คือความจริงที่มันมีของมันอยู่ ฉะนั้นถ้าเราจะทำจริง ถ้าเราเป็นความจริงขึ้นมามันไม่ใช่ความฝันแล้ว มันเป็นความจริงแล้ว เพราะความจริงคือเราทำจริงๆ ศีล สมาธิ ปัญญาเกิดจริงๆ เวลาบรรค บรรคเกิดจริงๆ เวลาสมุจเฉตphanมันขาดจริงๆ ถ้าขาดจริงๆ มันก็จบใจ นี่คือผลประโยชน์ของเรา เราตั้งใจทำกันที่นี้ละ

ตั้งแต่เข้าพรรษา เรามีความฝันนะ เรามีความฝัน มีความปรารถนา มีเป้าหมาย ที่เราจะประพฤติปฏิบัติของเรา แล้วเราต้องตั้งสติ ตั้งสติของเราละ มันจะทุกข์จะยากมันเป็นเรื่องหน้าที่การงาน มันเป็นเรื่องธรรมดา อาบเหงื่อต่างน้ำ คนเราเวลาทำสัมมาอาชีวะนี้เขาต้องอาบเหงื่อต่างน้ำของเขาอยู่แล้ว

นี่เราจะมาประพฤติปฏิบัติ มันจะเอาความสะดวกเอาความสบายมาจากไหน มันจะต่อสู้กับกิเลส มันยิ่งละเอียดอ่อนนะ อ้อยสร้อยอ้อยอิงนะ เราจะต้องละเอียดลึกซึ้ง ถ้าไม่ลึกซึ้งนะ เราเอาความคิดหยาบๆ เข้าไปจับสิ่งที่เป็นการละเอียดจับไม่ได้ มองไม่เห็นหรอก ฉะนั้น เราจะต้องทำให้จิตใจเราละเอียด จิตใจเราควรแก่การงาน แล้วเราฝึกหัดใช้ของเรา งานอย่างนี้งานรื้อหรือชาติ งานอย่างนี้มันเกิดกลางหัวใจนะ

เวลามันเกิดขึ้นมาเห็นใหม่ ระหว่างกิเลสกับธรรมมันต่อสู้กัน ถ้าจิตมันสงบดี มันมีพื้นฐานดีมันมีความสุข แต่เวลามันเสื่อมมา กิเลสมันแก้กล้าขึ้นมาที่ทุกข์มาก ถอยกรูดๆ เลย นี่เวลาเกิดความสุขเกิดความสงบระงับเราก็พอใจ เวลามันเสื่อมมันเสื่อมยังไง มันมีเจริญแล้วเสื่อม ถ้าคนไม่เคยเจริญเลย เอาอะไรมาเสื่อม คนเรามันต้องมีเจริญขึ้นมาสิมันถึงเสื่อม พอเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญนี้ เราก็แก้ไขของเรา ต่อสู้ของเรา ถึงที่สุดแล้วเวลาพิจารณาไปแล้วมันขาดนะ สมความปรารถนา กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ ชันธ์ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชันธ์ ๕ ชันธ์ ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ชันธ์ ๕

นี่ความจริงอย่างนี้ มันจะเกิดขึ้นมาจากหัวใจที่ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง ถ้าผู้ใดปฏิบัติตามความจริงนะ ผู้ใดปฏิบัติธรรม สมควรแก่ธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกกับสุภัททะไว้ เห็นใหม่ ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนาไหนไม่มีผล เธออย่าถามให้มากไปเลย รีบประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ศาสนาไหนไม่มีมรรคแล้วมรรคมันเป็นอย่างไร มรรคมันเป็นอย่างไร มันเป็นในกระดายนั่นหรือ มรรคมันก็ต้องเกิดขึ้นมาจากการกระทำสิ ที่ล้มลุกคลุกคลานนี้ ไอนั้นมันเป็นชื่อทั้งนั้นนะ เราทำเป็นความจริงขึ้นมา

ถ้าความจริงศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล แล้วมรรคญาณมันเกิดกลางหัวใจนี้ ถ้ามันเกิดเป็นมิจฉา เห็นใหม่ มรรคอย่างนี้เกิดขึ้นมามรรคของกิเลส มันสร้างสมมาเป็นกัจจกร แต่ถ้าเป็นชัมจักรละ ชัมจักร เห็นใหม่ นี่มันสงบระงับ มันปล่อยมันวางอย่างไร มรรคมันเกิดขึ้น ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนาไหนไม่มีผล

เรามีความฝัน เรามาลำไผ่นของเรา เราพยายามสร้างความจริงของเราให้เกิดขึ้นมา ถ้าในมรรคญาณเกิดขึ้นมากับใจของเรา เดี่ยวผลนะ ผลที่มันเกิดขึ้นตามความเป็นจริง เราจะกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบแล้วกราบเล่า กราบแล้วกราบเล่า ซึ่งใจในหัวใจของเรา ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต เอวัง